

Први понтонирски батаљон Речне флотиле

КАД САВА ЗАПРЕТИ

Обука шабачких понтонира , показала је да су припадници Првог понтонирског батаљона, стационарани у Касарни „Церски јунаци“, свега неколико километара од Саве, заиста оспособљени да за веома кратко време зајаве једну од две највеће реке у Србији и тако веома ефикасно омогуће прелазак другим јединицама с једне на другу обалу

Пише Душан ГЛИШИЋ

Фото: Милош Савић





Битка на Чеврнтији, данас тек атару између села Салаша Ноћајског и Дреновца, на северу Мачве, остала је упамћена као једна од најризичнијих и најпогибељнијих које је Тимочка дивизија првог позива водила у првој години Великог рата. Само неколико дана после величанствене августовске победе на Церу, српска војска избија на Саву и на захтев савезника, којима је претио пораз на Западном фронту, 6. септембра започиње Сремску офанзиву и напад на аустроугарску војску стационирану с друге стране реке Саве. Неорганизовано, недовољно припремљено и неефикасно реализовано, уз употребу недовољног броја, често и оштећених понтона, форсирање Саве, прво такво у историји српске војске, завршило се трагично за око шест хиљада српских бораца, војника и старешина, који нису успели да изврше наређење команде и савладају бројнијег непријатеља на сремској обали. Многи од њих, заправо, нису успели да савладају реку.

О трагично окончаном форсирању Саве писали су бројни хроничари српских битака у Великом рату, међу којима и Стеван Јаковљевић, аутор далеко познате „Српске трилогије” и учесник многих од њих, па и ове у северној Мачви. У поглављу „Преко Саве”, Јаковљевић до детаља описује сву трагику војске која, без довољно техничких формацијских и приручних средстава за прелазак преко тако велике реке, ипак, чини све да помогне савезницима и пређе на територију непријатеља, како би део његових снага везао за себе и спречио њихово упућивање на Западни фронт. О том догађају писао

је и Данко Поповић, који у непоновљивој „Књизи о Милутину”, кроз монолог насловног јунака, упозорава: „Ми смо народ сувоземан. Потерали нас преко Саве, у Срем. А са чим, брајко, с којом војском да пређем Саву? Немаш понтоне, а имаш сељаке који не знају да пливају. Људи се поткочили, не иде им се преко воде. И стока се узнемирила, предосећа воду. Волови искрећу вратове, гледају у нас, а ми не смемо стоци у очи погледати. Суде небески, како ли ће нама наша команда у очи погледати. Клопарају точкови испод топова и кара, топти коњица. Шљука пешадија. Ама, није то као кад се ми по Србији крећемо...”

ВИСОКИ ПРОФЕСИОНАЛИЗАМ И НИВО ОСПОСОБЉЕНОСТИ

Сећа се Мачва, с пијететом, битке на Чеврнтији. На „Пољу Легет”, знаменитом месту недалеко од села Шашинци, источно од Сремске Митровице, подигнут је споменик изгинулим српским војницима, а свега тридесетак километара одатле, у Шапцу, у Касарни „Церски јунаци”, потомци и наследници некадашњих понтонира, припадници Првог понтонирског батаљона Речне флотиле, специфичне јединице Копнене војске, свакодневно воде своју, много успешнију битку у савлађивању моћне Саве. У Спомен-соби јединице, посвећеној историји и ослободилачкој традицији Шапца, војсци, али и понтонирској специјалности и херојству српског народа, посебно место заузима битка на Чеврнтији и неуспело савлађивање реке која, и Шапчанима, често значи живот.

– Трагична искуства наших предака у савлађивању ове силне реке свакодневно нас нагоне на упоран, систематски и интензиван рад, како бисмо





били што боље обучени и што спремнији за одговор на њене многобројне ћуди – истиче мајор Игор Шакић, командант Првог понтонирског батаљона, намењеног за успостављање и одржавање скелских, мосних и десантних места преласка, коришћењем формацијских средстава и опреме којима јединица располаже. – Обука припадника наше јединице, понтонирске и амфибијске специјалности, углавном се реализује на води, не увек на Сави, често и на Дунаву или Морави, а бар једном годишње ангажовани смо и на Тиси, у рејонима Титела, на тактичким вежбама с бојевим гађањем јединица Речне флотиле или на некој мањој реци широм Србије. У саставу наше јединице сви су професионалци, од војника, преко подофицира, до официра. Зато је обука коју реализујемо специфична, у потпуности посвећена нашој делатности и наменским задацима. Поред интензивне обуке коју периодично изводимо, као одређени вид кондиционирања у нашем батаљону обучавају се и резервни припадници батаљона, који,



Мајор
Игор Шакић

посебно на вежбама с бојевим гађањем, постижу изузетне резултате.

Како би очували и унапредили оперативне способности јединице, припадници Првог понтонирског батаљона на редовној обуци, а посебно током двонедељне интензивне обуке, обично уочи неке тактичке вежбе с бојевим гађањем, одлазе на оближњи полигон, на Саву, где доказују висок ниво оспособљености, мотивисани и значајем који имају у пружању подршке јединицама Војске Србије у извођењу операција на унутрашњим пловним путевима. Кад је реч о опреми и средствима којима јединица располаже, у батаљону истичу да су за њих кључни и најважнији комплет понтонског моста ПМ М 71, који се састоји од моторних возила ФАП 20-26 са пловним чланком и ФАП 20-26 АВГ са реморкерима, а ту су и ванбродски мотори и алуминијумски чамци.

– Поред тога опремљени смо амфибијским транспортерима и десантним чамцима који се, као и већ споменута средства, у складу с наменским задаци-

ма јединице, користе за успостављање мосних, скелских и десантних места преласка, намењених за потребе других јединица, за попречно превозење средстава, опреме, технике и људства на „онострану обалу”, како ми знамо да кажемо. Поред те основне намене јединице, батаљон се ангажује и у обуци војника на добровољном служењу војног рока, коју у нашој касарни и на нашем на полигону на Сави реализује Центар за обуку Копнене војске из Пожаревца. Они се обучавају за специјалности возача послужилаца амфибијског транспортера и понтонског моста, те послужилаца реморкера. Поред њих, у нашем батаљону обучавамо и резервне припаднике јединица Војске Србије и најмлађе кадете Војне академије, за које реализујемо практичне садржаје из савлађивања водених препрека, пре свега на веслању и изради фортификацијских препрека. Сваке године јединицу посећују и полазници различитих нивоа усавршавања Школе националне одбране, за које реализујемо одређене елементе обуке, као



Мајор
Бранко Поповић



Капетан прве класе
Небојша Докмановић

и за будуће резервне официре. Наша обука је заиста занимљива, ми волимо да смо на води, не бојимо се наших моћних река, јер знамо да смо оспособљени да их савладамо и зајазимо, ма колико биле велике и снажне – каже мајор Шакић, који је на челу Првог понтонирског батаљона.

ТРАДИЦИОНАЛНА САРАДЊА С ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Поред реализације наменских задатака, спровођења редовне обуке свог састава и других јединица, учествовања на тактичким вежбама и остваривања бројних логистичких захтева, батаљон је ангажован и у пружању услуга структурама ван Војске, као што је, рецимо, помоћ у време поплава, када река показује ону своју другу страну и када се, уместо доброг и корисног слуге, јавља као сурови господар и велики штеточина. Таквих невоља је током година било, не поновиле се, али има и других, пријатнијих, прилика за сарадњу с грађанима, као што је успостављање мосног места прелаза



на Лиду за потребе локалне самоуправе, односно градске општине Земун.

– Тај, сада већ традиционални вишемесечни „летњи” задатак, уз најискреније исказано задовољство бројних корисника, обављамо обично ангажовањем више од двадесет припадника јединице и коришћењем четрдесетак мосних чланака, чамаца и друге опреме, нужне за извршавање уговорене обавезе, попут шатора и возила. Наравно да и тај задатак, који реализујемо већ готово две деценије, знатно доприноси нашој оспособљености, како индивидуалној, тако и колективној – истакао је мајор Шакић.

Нешто више о обуци понтонира рекао нам је мајор Бранко Поповић, заменик команданта батаљона.

– Трудимо се да у току календарске године све јединице батаљона реализују део интензивне обуке у трајању од десет дана, које ће амфибијски вод или понтонирска чета, са средствима којима располажу, провести на води или близу ње. Та обука је иначе редовна и пролазе је сви припадници батаљона бар једном годишње, тако да је висок ниво оспособљености наше јединице, којим се свакако поносимо, остварен првенствено захваљујући обуци и извршавању наменских задатака. Поред тога, извршавањем обавеза из треће мисије Војске Србије, а то је помоћ локалним властима у случају елементарних непогода, јединице нашег батаљона, бар три месеца годишње, такође реализују својеврсну обуку, обогаћујући искуство и ниво стручне и специјалистичке оспособљености. Кад је реч о кондиционирању наших припадника, како професионалних, тако и резервних, важно је рећи да је свака радња у току обуке временски нормирана и да се о томе води много рачуна. Баш као и о мерама безбедности на реци. Сваки припадник током обуке има сигурносни прслук и поштује све безбедносне прописе. Управо данас имамо обуку на реци, на нашем савском полигону где, у складу с планом обучавања, увежбавамо постављење скелског места преласка, утовар моторних возила и њихово превозење – истакао је мајор Поповић.

ДОКАЗАНА СТРУЧНОСТ

На полигону, на реци, сваки припадник јединице на обуци има свој задатак и обавља га што брже може. У трци с временом не заборављају се ни маскирање ни заштита од извиђања и дејства противника, тактичке радње и поступци важни колико и само успостављање скелског места и омогућавање преласка преко реке.

– За формирање скеле теже од 40 тона и постављање скелског места преласка потребно је добро оспособљено људство и исправна техника, што



омогућава ефикасно извршавање задатака – рекао је командир понтонирске чете капетан прве класе Небојша Докмановић.

– Кондиционирање професионалног састава, које редовно реализујемо и на коме инсистирамо, омогућава нам да у сваком тренутку будемо спремни на извршавање наменских задатака и помоћ грађанима, на одговор сваком изазову који река може да нам постави. Наш је задатак да за што краће време поставимо скелу и тако омогућимо јединицама планиране маневре и прелаз преко реке. Сваки припадник наше чете у томе има своју улогу и извршава је готово рутински.

Обука шабачких понтонира показала је да су припадници Првог понтонирског батаљона, стационарни у Касарни „Церски јунаци”, свега неколико километара од Саве, заиста оспособљени да за веома кратко време зајазе једну од две највеће реке у Србији и тако веома ефикасно омогуће прелазак другим јединицама с једне на другу обалу. ■